

KẾ HOẠCH BÀI DẠY
MÔN: LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ - LỚP 4

BÀI 1: LÀM QUEN VỚI PHƯƠNG TIỆN HỌC TẬP
MÔN LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ (3 tiết)

I. YÊU CẦU CẦN ĐẠT:

1. Năng lực đặc thù:

- Nhận thức khoa học Lịch sử và Địa lí: đọc được lược đồ, bảng số liệu, biểu đồ, tranh ảnh ở mức đơn giản.
- Tìm hiểu lịch sử và địa lí: từ những nguồn tư liệu, số liệu, lược đồ hoặc bản đồ nêu được nhận xét về đặc điểm và mối quan hệ giữa các đối tượng, hiện tượng địa lí.
- Vận dụng kiến thức, kĩ năng đã học:
 - + Xác định được vị trí của một địa điểm, một phạm vi không gian trên bản đồ.
 - + Sử dụng được biểu đồ, số liệu,... để nhận xét về một số hiện tượng địa lí.

2. Năng lực chung:

- Năng lực giao tiếp và hợp tác: Biết cố gắng hoàn thành phần việc mình được phân công và chia sẻ, giúp đỡ thành viên khác cùng hoàn thành việc được phân công.
- Năng lực tự chủ và tự học: Tự làm được những việc của mình ở nhà và ở trường theo sự phân công, hướng dẫn của GV.

3. Phẩm chất.

- Chăm chỉ: thường xuyên hoàn thành nhiệm vụ học tập.

II. ĐỒ DÙNG DẠY HỌC

- GV: SGK, SGV, máy tính, máy chiếu, các hình ảnh minh họa.
- HS: SGK.

III. CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

Hoạt động của giáo viên	Hoạt động của học sinh
1. HĐ Mở đầu: *Khởi động: - Mục tiêu: Tạo cảm xúc vui tươi, kết nối với chủ đề bài học. - Cách tiến hành:	
- GV gợi mở vấn đề: <i>“Lịch sử và Địa lí là một môn học thú vị. Để học tốt môn này, em cần một số phương tiện học tập hỗ trợ. Hãy kể với các bạn một vài phương tiện học tập mà em biết?”</i> - GV chuyển ý để giới thiệu bài học.	- HS trả lời. (<i>bản đồ, biểu đồ, bảng số liệu, sơ đồ, tranh ảnh, hiện vật, ...</i>) - Cả lớp lắng nghe.
2. Hoạt động hình thành kiến thức mới: Hoạt động 1: Hướng dẫn HS tìm hiểu về bản đồ, lược đồ: - Mục tiêu: Học sinh tìm hiểu về bản đồ, lược đồ. - Cách tiến hành:	
- Bước 1. GV chia lớp thành nhóm 4 và giao nhiệm vụ cho các nhóm. Nhiệm vụ: + Các nhóm cùng thảo luận và thực hiện các nhiệm vụ học tập. + Quan sát hình 1 và đọc thông tin, em hãy: • Kể tên các yếu tố của bản đồ. • Nêu nội dung chính được thể hiện trong bản đồ ở hình 1. • Xác định trên bản đồ vị trí của Thủ đô Hà Nội. + GV tổ chức cho HS quan sát hình 2 và trả lời:	- HS chia nhóm theo sự tổ chức của GV. Lắng nghe nhiệm vụ.

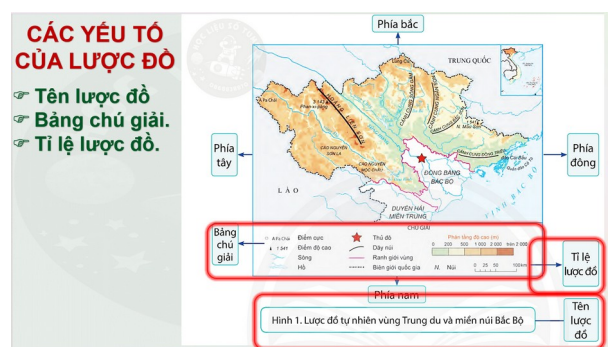
- Xác định nơi Hai Bà Trưng dựng cờ khởi nghĩa: Hát Môn - nơi có cấm cờ (đọc từ bảng chú giải và xác định trên lược đồ)

Nêu thời gian Hai Bà Trưng khởi nghĩa: tháng 3 năm 40 (Hai Bà Trưng dựng cờ khởi nghĩa, tiến đánh Cổ Loa và đánh Luy Lâu vào tháng 4 năm 40, quân Tô Định rút chạy về nước).

- Bước 2. GV phát hiệu lên cho các nhóm thực hiện nhiệm vụ.
- Bước 3. GV gọi đại diện nhóm trình bày sản phẩm, HS trong lớp nhận xét, góp ý.

- Các nhóm thực hiện nhiệm vụ.

- Đại diện nhóm trình bày sản phẩm, HS trong lớp nhận xét, góp ý.

Bước 4. GV nhận xét, bổ sung và ghi điểm những HS làm tốt.

Hoạt động 2: Hướng dẫn HS tìm hiểu về biểu đồ:

- Mục tiêu: Học sinh tìm hiểu về biểu đồ.
- Cách tiến hành:

- Bước 1. GV giao nhiệm vụ như SGK.

Quan sát hình 3, em hãy cho biết:

- Các yếu tố của một biểu đồ.
 - Biểu đồ thể hiện nội dung gì về dân số các vùng.
 - Vùng nào có số dân nhiều nhất, ít nhất. Số dân các vùng đó là bao nhiêu?
- Bước 2. GV phát hiệu lệnh cho HS thực hiện nhiệm vụ.

- HS lắng nghe nhiệm vụ.

- HS thực hiện nhiệm vụ.

- Đại diện nhóm trình bày. HS trong

lớp nhận xét, góp ý.

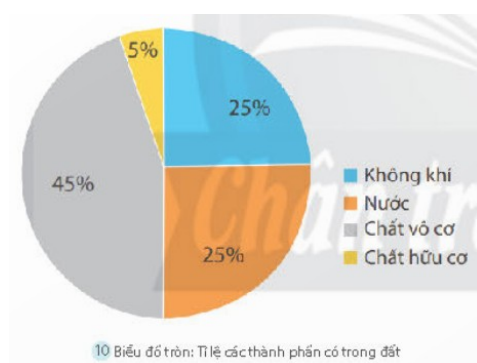
- Bước 3. GV gọi đại diện nhóm trình bày.
- Bước 4. GV nhận xét, bổ sung và ghi điểm những HS làm tốt.

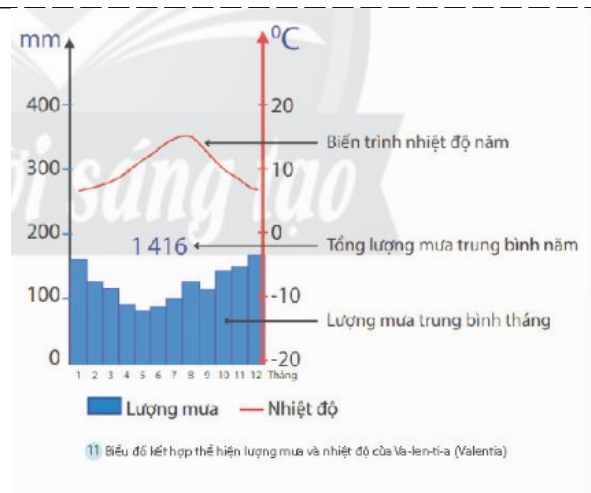
(Tuần tự các bước với nhiệm vụ 2, 3).

Lưu ý: GV hướng dẫn HS đọc thông tin trên biểu đồ như: tên vùng, số liệu,...

GV giới thiệu thêm cho HS về các dạng biểu đồ khác nhau như: biểu đồ tròn, biểu đồ kết hợp,...

Một số biểu đồ tham khảo:

3. Hoạt động 3: Hướng dẫn HS tìm hiểu về bảng số liệu.

- Mục tiêu: Học sinh tìm hiểu về bảng số liệu.
- Cách tiến hành:

- Bước 1. GV giao nhiệm vụ như SGK.

Dựa vào bảng số liệu, em hãy cho biết:

- Các yếu tố của một bảng số liệu.
- Bảng số liệu thể hiện nội dung gì về các cao nguyên ở vùng Tây Nguyên.
- Tên cao nguyên có độ cao trung bình trên 1000 m.

- Bước 2. GV phát hiệu lệnh cho HS thực hiện nhiệm vụ.

- HS lắng nghe nhiệm vụ.

- HS thực hiện nhiệm vụ.

Độ cao trung bình của các cao nguyên ở vùng Tây Nguyên		Tên bảng số liệu
Tên cao nguyên	Độ cao trung bình (m)	Nội dung bảng số liệu
Kon Tum	500	
Pleiku	800	
Đắk Lắk	500	
Mơ Nông	800	
Dì Linh	1 000	
Lâm Viên	1 500	

TÊN BẢNG SỐ LIỆU ← **CÁC YẾU TỐ CỦA MỘT BẢNG SỐ LIỆU.** → **NỘI DUNG BẢNG SỐ LIỆU**

- Bước 3. GV gọi HS trong lớp nhận xét, góp ý.
- Bước 4. GV nhận xét, bổ sung và ghi điểm những HS làm tốt. GV giới thiệu thêm bảng số liệu cho HS tham khảo:

Độ cao trung bình của các cao nguyên ở vùng Tây Nguyên		Tên bảng số liệu
Tên cao nguyên	Độ cao trung bình (m)	Nội dung bảng số liệu
Kon Tum	500	
Pleiku	800	
Đắk Lắk	500	
Mơ Nông	800	
Di Linh	1 000	
Lâm Viên	1 500	

? Bảng số liệu thể hiện nội dung gì về các cao nguyên ở vùng Tây Nguyên?

Bảng số liệu thể hiện độ cao trung bình của các cao nguyên ở vùng Tây Nguyên.

Độ cao trung bình của các cao nguyên ở vùng Tây Nguyên		Tên bảng số liệu
Tên cao nguyên	Độ cao trung bình (m)	Nội dung bảng số liệu
Kon Tum	500	
Pleiku	800	
Đắk Lắk	500	
Mơ Nông	800	
Di Linh	1 000	
Lâm Viên	1 500	

? Tên cao nguyên có độ cao trung bình trên 1 000 m.

Cao nguyên có độ cao trung bình trên 1 000 m: cao nguyên Di Linh, cao nguyên Lâm Viên.

- Đại diện nhóm trình bày. HS trong lớp nhận xét, góp ý.

Bảng 1. Lượng hơi nước tối đa trong không khí

Nhiệt độ (°C)	0	10	20	30
Lượng hơi nước (g/m ³)	0	5	17	30

Bảng 2. Lưu lượng nước và lượng mưa trung bình tháng tại trạm Đồng Tâm (sông Gianh, tỉnh Quảng Bình)

Tháng	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Lưu lượng (m ³ /s)	22,7	19,3	17,5	10,7	28,7	36,7	40,6	58,4	185,0	178,0	94,1	43,7
Lượng mưa (mm)	50,7	34,9	47,2	66,0	104,7	170,0	136,1	209,5	530,1	582,0	231,0	67,9

Mùa cạn Mùa lũ

4. Hoạt động 4: Hướng dẫn HS tìm hiểu về sơ đồ

- Mục tiêu: Học sinh tìm hiểu về sơ đồ.

- Cách tiến hành:

- Bước 1. GV hướng dẫn hoặc yêu cầu HS trình bày về sơ đồ và các bước sử dụng. GV có thể giới thiệu thêm các dạng sơ đồ khác nhau (như sơ đồ khu di tích Đền Hùng trang 29, sơ đồ khu di tích Văn Miếu - Quốc Tử Giám trang 54 trong SGK).
- Bước 2. GV phát hiệu lệnh cho HS thực hiện nhiệm vụ.
- Bước 3. Gọi HS trả lời.

- HS lắng nghe nhiệm vụ.

- HS thực hiện nhiệm vụ.

- HS trả lời, em khác nhận xét.

- *Tên sơ đồ: Khu di tích thành Cổ Loa.*

- *Nội dung chính của sơ đồ: các thành phần (di tích; lũy thành, gò; cồn thành;..) trong Khu di tích thành Cổ Loa.*

Có bao nhiêu cổng thành trong sơ đồ: có 9 cổng thành trong sơ đồ, trong đó có 3 cổng chưa có tên. GV cũng lưu ý với HS “cửa” – tên dùng

Bước 4. GV nhận xét.	<i>để gọi công thành ở miền Bắc. Như cửa Bắc, cửa Nam.</i>
5. Hoạt động 5: Hướng dẫn HS tìm hiểu về tranh ảnh: - Mục tiêu: Học sinh tìm hiểu về tranh ảnh. - Cách tiến hành:	
• Bước 1. GV hướng dẫn hoặc yêu cầu HS trình bày về tranh ảnh và các bước sử dụng. GV có thể giới thiệu thêm ví dụ tranh vẽ và ảnh chụp trong sách (như tranh vẽ Nhân dân Gò Công suy tôn Trương Công Định làm “Bình Tây đại nguyên soái” trang 102 trong SGK). • Bước 2. GV phát hiệu lệnh cho HS thực hiện nhiệm vụ. • Bước 3. GV Gọi HS trả lời. (Lưu ý GV để HS tự rút ra được suy nghĩ của các em). Bước 4. GV nhận xét.	- HS lắng nghe hướng dẫn. - HS thực hiện nhiệm vụ. - HS trả lời, em khác nhận xét. - <i>Nội dung của hình ảnh: Đảo Cô Lin (thuộc quần đảo Trường Sa – Việt Nam).</i> - <i>Ý nghĩa của hình ảnh: Quần đảo Trường Sa là của Việt Nam, Việt Nam có biển đảo rất đẹp.</i>
6. Hoạt động 6: Hướng dẫn HS tìm hiểu về hiện vật - Mục tiêu: Học sinh tìm hiểu về hiện vật. - Cách tiến hành:	
• Bước 1. GV hướng dẫn hoặc yêu cầu HS trình bày về hiện vật và các bước sử dụng. GV có thể giới thiệu thêm ví dụ về hiện vật trong	- HS lắng nghe nhiệm vụ.

sách (như Trống đồng Ngọc Lũ (Hà Nam) trang 45, các hiện vật ở Địa đạo Củ Chi trang 110, 111 trong SGK) • Bước 2. GV phát hiệu lệnh cho HS thực hiện nhiệm vụ. • Bước 3. GV gọi HS trả lời Bước 4. GV nhận xét.	- HS thực hiện nhiệm vụ. - Đại diện nhóm trình bày. HS trong lớp nhận xét, góp ý. - <i>Nội dung của hiện vật: Gạch lát nền in nổi hình hoa bằng chất liệu đất nung (thời Lý, thế kỉ XI-XIII).</i> - <i>Ý nghĩa của hiện vật: Hiện vật cho ta biết về kĩ nghệ đúc gạch thời Lý hay sự phát triển của thủ công nghiệp thời Lý hoặc đơn giản hơn: Thời Lý đã có gạch nung được trang trí hoa văn.</i>
Củng cố, dặn dò	
- GV nhận xét, tóm tắt lại những nội dung chính của bài học. - GV nhận xét, đánh giá sự tham gia của HS trong giờ học, khen ngợi những HS tích cực; nhắc nhở, động viên những HS còn chưa tích cực, nhút nhát. - GV nhắc nhở HS: + Đọc lại bài học <i>Làm quen với phương tiện học tập môn Lịch sử và Địa lí</i> + Hoàn thành bài tập phần Vận dụng. + Đọc trước <i>Bài 2 – Địa phương em (tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương)</i>	- Lắng nghe- trả lời. - 2-3 HS nêu lại nội dung chính của bài. - Cá nhân nghe. - Cá nhân nghe, quan sát. Về thực hiện.
IV. ĐIỀU CHỈNH SAU BÀI DẠY:	

[illegible]
